

Revīzijas ziņojums “Pašvaldību tilti: Mobilitātes trauklā ilūzija”

Revidējamo vienību viedokļi par revīziju

Dienvidkurzemes novada pašvaldības viedoklis

Pašvaldība uzskata, ka Valsts kontroles revīzija bija nepieciešama un noderīga, lai novērstu trūkumus tiltu pārraudzībā un atbildīgajās iestādēs skaidri tiktu noteiktas veicamās darbības. Dienvidkurzemes novada pašvaldība pēc reformas ir viena no lielākajām pašvaldībām valstī, sniegtie ieteikumi un konstatācijas būs noderīgi, lai sekmīgāk un lietderīgāk plānotu un īstenotu novada tiltu pārvaldīšanu administratīvajā teritorijā.

Ņemot vērā, ka Pašvaldības tilti kopumā ir droši lietošanā un nav radījuši mobilitātes ierobežojumus, Pašvaldībai iepriekšējos gados budžeta prioritātes ir bijušas pašvaldības autoceļu, ietvju un apgaismojuma uzturēšana un izbūve. Zemkopības ministrija veidojot Valsts nozīmes meliorācijas polderu, sūkņu staciju tīklu pāri kanāliem Nīcas un Otaņķu pagastos izveidoja 21 tiltu, kas vēlāk tika nodots pašvaldības rīcībā, jo tie nodrošināja lauksaimniecības tehnikas un iedzīvotāju kustību, taču finansējums to uzturēšanai netika piešķirts un izdarīt to ar pašvaldības līdzekļiem sarežģīti.

Revīzijas ieteikumi ir Pašvaldībai saprotami, prognozējams, ka tie palīdzēs uzlabot Pašvaldības darbu. Pašvaldība novērtē sadarbību un savstarpējo komunikāciju gan revīzijas laikā, gan pēc revīzijas, saskaņojot viedokļus par konstatēto problēmu cēloņiem un iemesliem.

Pašvaldība plāno izstrādāt iekšējo normatīvo aktu, kas regulē tiltu pārvaldīšanas kārtību Dienvidkurzemes novada pašvaldībā, kā arī nodrošināt koordinētāku rīcību visā tiltu uzturēšanas procesā, tai skaitā regulāru tiltu inspekciju veikšanu, atbilstoši Latvijas standartā ietvertajai kārtībai. Papildus noteikt skaidrus kritērijus finansējuma piešķiršanai tiltu pārvaldīšanai, nosakot budžeta prioritātes, ņemot vērā pašvaldības rīcībā esošo informāciju par pašvaldību tiltu tehnisko stāvokli, nepieciešamajiem darbiem bojājumu novēršanai.

Pateicamies Valsts kontroles Piektās revīzijas departamenta darbiniekiem par ieguldīto darbu un ieteikumiem pašvaldības darba uzlabošanai.

Augšdaugavas novada pašvaldības viedoklis

Revīzija ļāva pašiem vairāk izprast pašvaldības darbības efektivitāti, tā bija nepieciešama un ir veikta īstajā brīdī. Bija iespēja vērtēt gan sevi, gan salīdzināt situāciju par tiltu uzturēšanu un ieguldīto darbu vairākās pašvaldībās mūsu valstī.

Augšdaugavas novada centrālā administrācija uzskata, ka problēmas visām pašvaldībām ir vienādas, jo valstī nav izstrādāti MK noteikumi, kuri būtu saistoši tieši tiltu uzturēšanai un apsaimniekošanai. Patreiz tilti ietilpst autoceļu kompleksā, bet mums šķiet, ka tos būtu jāuzskaita kā atsevišķu ceļu inženierbūvi, tad arī būtu caurredzami darbi kas veikti tieši uz tiltiem nevis kā tagad ceļam kopā ar tiltu, jo ceļu reģistrā ceļš un tilts reģistrēti kā viena inženierbūve.

Pašvaldībai būtu regulāri jāvērtē to lietderīgums un jāizsver optimizācijas iespējas. Valstī nav noteiktu vadlīniju tiltu apsaimniekošanā.

Augšdaugavas novada centrālā administrācija augsti vērtē revīzijas ieteikumus tie ir saprotami, kā arī saņemti plaši skaidrojumi un būs noderīgi turpmākajā darbā un darbu plānošanā. Tiks veikta iekšējo dokumentu pilnveidošana un jaunu izstrādāšana, ko iesaka Valsts kontrole, kā labo praksi. Turpmāk tilti tiks iekļauti attīstības plānos apsekoti un pēc prioritātēm remontēti. Diemžēl līdzekļu trūkuma dēļ būs nepieciešams pārskatīt tiltu nepieciešamību un intensitāti un lemt par lielo caurteku uzstādīšanu veco tiltu vietā.

Ir izstrādāts ieteikumu ieviešanas plāns pie kura arī intensīvi strādāsim.

Jelgavas valstspilsētas pašvaldības viedoklis

Pašvaldība novērtē Valsts kontroles Piektās revīzijas departamenta darbinieku paveikto darbu. Ziņojumā iekļautā informācija par dažādu pašvaldību pieredzi, to darbības analīzi un Valsts kontroles ieteikumi tiltu uzturēšanas un lietošanas prasību pilnveidošanai, vērtējama pozitīvi. Iegūtā informācija var palīdzēt pašvaldībām izstrādāt un pilnveidot normatīvos aktus tiltu uzturēšanas un lietošanas jomā, noteikt prioritātes un izvērtēt tiltu sociālo un ekonomisko nozīmi. Valsts kontroles ieteikumi ir saprotami un tie palīdzēs uzlabot pašvaldības darbu.

Vienlaikus, par Valsts kontroles konstatētajām problēmām attiecībā uz dažiem tiltiem, pašvaldība vērs uzmanību, ka 2019.gadā tiltam pār Lielupi Lielajā ielā tika veikta galvenā inspekcija. Eksperts savā atzinumā norādīja uz nepieciešamību nekavējoties plānot speciālo inspekciju konkrētu divu balstu zemūdens daļai. Šāda speciālā inspekcija bija nepieciešama, lai papildus pārbaudītu vizuāli konstatēto izskalojumu tilta balsta daļā, bet nekādā gadījumā neliecināja par draudiem tilta nestspējai, ko apliecināja arī par pašvaldības tiltu uzturēšanu atbildīgais speciālists. 2021.gadā bija veikta speciālā inspekcija tilta pār Lielupi balstu zemūdens daļai, kas apstiprināja, ka izskalojums tilta balsta daļā neietekmē tilta nestspēju vai tā drošu izmantošanu.

Par ziņojumā norādītajām problēmām par tiltu pār Svētes upi Malkas ceļā, pašvaldība norāda, ka šobrīd normatīvajos aktos nav paredzēts, ka gājēju plūsmai uz ielām, ceļiem vai tiltiem obligāti jābūt nodalītai no brauktuves. Lai nodrošinātu satiksmes drošības prasības uz tilta pār Svētes upi Malkas ceļā, ir izvietoti ceļu satiksmes organizācijas tehniskie līdzekļi ar ātruma ierobežojumu līdz 30 km/h un brīdinājuma zīmes par gājēju satiksmi uz tilta. Tiltā pār Svētes upi Malkas ceļā konstrukcija šobrīd neļauj veikt gājēju plūsmas atdalīšanu no braucamās daļas, neveicot tilta pilnu pārbūvi.

Papildus norādām, ka pašvaldība regulāri veic tiltu apsekošanu un apsekošanas laikā konstatētos defektus reģistrē elektroniskajā sistēmā, kā arī pašvaldība katru gadu veic Jelgavas valstspilsētas tiltu/pārvalu/tuneļu vispārējās inspekcijas, fiksējot katra tilta tehnisko stāvokli, detalizēti novērtējot tiltu konstrukcijas elementus (brauktuve, laidumi, balsti, pieeju sajūgumi u.c.), pievienojot arī fotofiksācijas materiālus.

Lai nodrošinātu revīzijas ieteikumu ieviešanu, pašvaldība ir izstrādājusi Jelgavas valstspilsētas pašvaldības ielu ikdienas uzturēšanas kārtību, kurā ir iekļautas arī tiltu/pārvalu/tuneļu ikdienas uzturēšanas prasības.

Lai uzlabotu tiltu ikdienas uzturēšanas prasību savlaicīgu izpildi un kontroli, kā arī ieviestu detalizētu tiltu apsekošanas uzskaiti, tiek aktualizētas ielu un ceļu ikdienas darbu tehniskās specifikācijas, kurās iekļaus sadaļu par tiltu, pārvalu un tuneļu ikdienas apsekošanas veikšanu.

Savukārt, lai nodrošinātu Jelgavas valstspilsētas administratīvās teritorijas iedzīvotāju interesēm atbilstošu budžeta prioritāšu noteikšanu, pašvaldība plāno izstrādāt kārtību, kādā tiek sagatavota un iesniegta informācija par tiltu tehnisko stāvokli budžeta prioritāšu noteikšanai un ietveršanai pašvaldības attīstības plānošanas dokumentos un kārtējā gada budžetā, kā arī noteikti kritēriji, kādos gadījumos veicami darbi tiltos konstatēto bojājumu novēršanai.

Limbažu novada pašvaldības viedoklis

Latvijas Republikas Valsts kontroles veiktā tiltu revīzija bija nepieciešama, tā lika vērst pastiprinātu uzmanību tieši tiltu tehniskajam stāvoklim un to ekspluatācijas noteikumu un kārtības ievērošanai. Revīzija tika veikta laikā, kad notika gatavošanās administratīvi teritoriālajai reformai, kas šobrīd ir noslēgusies, un ir izveidots jauns novads. Limbaži ir viens no reģionālajiem attīstības centriem Latvijā un tas liek izvērtēt jauno situāciju tieši ceļu tīkla un tiltu nozīmīgumam. Šobrīd Limbažu novada pašvaldība gatavo un pārskata trīs gadu ceļu, ielu un tiltu infrastruktūras remonta un rekonstrukcijas plānus. Tādēļ Latvijas Republikas Valsts kontroles revīzijas rezultāti un sniegtie priekšlikumi noteikti palīdzēs Limbažu novada pašvaldībai uzlabot ceļu un ar to saistīto infrastruktūras objektu, tai skaitā tiltu, rekonstrukcijas, uzturēšanas un apsaimniekošanas darbu plānošanā un veikšanā.

Valsts kontrole revīzijas laikā konstatēja, ka nav veiktas galvenās inspekcijas vairākumam tiltu. Limbažu novads, līdz šim, galvenās inspekcijas veica tiltiem, kuru stāvoklis pēc Limbažu novada atbildīgo speciālistu ieskatiem bijā kritiskākais. Tā kā nebija normatīvā regulējuma, kas paredzēja inspekciju veikšanas biežumu un inspekcijas veikšanas kārtību, tad attiecīgi pārējiem tiltiem šīs galvenās inspekcijas netika veiktas. Pārējiem tiltiem tika veiktas regulāras vispārējās inspekcijas, ko vizuāli veica Limbažu novada pašvaldības atbildīgie speciālisti, novērtējot esošo stāvokli uz vietas objektā. Līdz šim atbildīgās personas par ceļu uzturēšanu Limbažu novada teritorijā tiltus īpaši neizdalīja, jo to stāvoklis noteiktā laika posmā nav tik mainīgs un tika pieņemts, ka tilti viennozīmīgi ir neatņemama ceļa sastāvdaļa. Arī likuma "Par autoceļiem" 2. panta otrajā daļā noteikts, ka Autoceļu kompleksā ietilpst zemes klātne, ceļa braucamā daļa, mākslīgās būves (piemēram, tilti, ceļu pārvadi, tuneli, estakādes, caurtekas, ūdens novadīšanas ietaises, atbalsta sienas) (..).

Dokumentācija un kārtība kādā jāveic tiltu tehniskā stāvokļa noteikšana bez šaubām svarīga, tomēr veicot visas nepieciešamās procedūras, joprojām galvenā problēma ir finansējuma trūkums, lai uzsāktu praktiskus darbu inspekcijas rezultātā konstatēto trūkumu novēršanā. Kā zināms, pašvaldībām ir jāveic ap divdesmit autonomajām funkcijām un vēl citas normatīvajos aktos noteiktas papildu funkcijas, tām visām ir nepieciešams finansējums, kas bieži nav pietiekams. Valsts arvien vairāk cenšas funkciju veikšanu uzticēt pašvaldībām un ir zināms, ka pašlaik notiek izpēte, kā nodot pašvaldību apsaimniekošanā daļu no valsts apsaimniekošanā esošajiem tiltiem un ceļiem. Pašvaldības var pieņemt apsaimniekošanā tiltus un ceļus, ja tie ir sakārtoti un uzturēšanai nāk līdzī finansējums, pretējā gadījumā, tas ir solis atpakaļ, lai sakārtotu reģionālos ceļus un infrastruktūru atbilstošā kvalitātē un drošu lietotājiem. Patreizējā situācijā, jau esošajiem ceļiem mērķdotācijas ir nemainīgas jau divpadsmit gadus, bet tiltiem vispār nav mērķdotāciju, pat neskatoties uz to, vai pašvaldībā ir pieci tilti vai trīsdesmit tiltu. Šobrīd tilti tiek skatīti kā ceļu sastāvdaļa un finansējums tiek rēķināts no ceļa kopgaruma, proti, finansējums konkrētam ceļam nepalielinās, ja uz ceļa ir tilta infrastruktūras objekts. Pašreiz Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija (VARAM) izstrādā jaunus autoceļu mērķdotācijas piešķiršanas variantus, kuros tiek izmantots Satiksmes ministrijas (SM) veiktais aprēķins pēc ceļu garuma, kas koriģēts ar iedzīvotāju ieņēmuma starpības koeficientu. Limbažu jaunajam novadam šāda metodika paredz finansējuma samazinājumu par 208 tūkstošiem eiro, kas protams arī pašvaldības iespējas ceļu un tiltu sakārtošanā, uzturēšanā un rekonstrukcijā būtiski samazina.

Valsts kontroles ieteikumi ir saprotami un palīdzēs informācijas iegūšanai par nepieciešamo finansējumu tiltu remontiem un rekonstrukcijām.

Atbilstoši revīzijas ieteikumiem tiks veiktas šādas darbības:

1. tiks izstrādāta tiltu pārvaldīšanas kārtība, paredzot regulāru vispārējo inspekciju veikšanu;
2. tiks izstrādātas kontroles procedūras atbilstošu uzdevumu veikšanai, realizējot galveno inspekciju slēdzienus;
3. autoceļu tehniskā stāvokļa apsekošanas un darbu pieņemšanas žurnālos tiks atspoguļoti veiktie darbi tiltu tehniskā stāvokļa uzlabošanai;
4. tiks izstrādāta kārtība informācijas sniegšanai domes deputātiem par tiltu tehnisko stāvokli un provizoriskajām izmaksām, nepieciešamo darbu veikšanai vai defektu novēršanai.

Madonas novada pašvaldības viedoklis

Madonas novada pašvaldība uzskata, ka veiktā revīzija "Vai pašvaldību tilti un pārvadi ir droši?" bija nepieciešama, lai atgādinātu gan pašvaldībai, gan valstij par tiltu sociālo un ekonomisko nozīmi, konstatētu problēmas un trūkumus, kas saistītas ar tiltu pārvaldību, kā arī sniegtu ieteikumus, lai uzlabot tiltu pārvaldību, kas nodrošinātu drošu tiltu izmantošanu un to atbilstību nepieciešamajai mobilitātei. Ņemot vērā tiltu nozīmi un tehnisko stāvokli, revīzija ir veikta īstajā brīdī, lai veiktu izmaiņas un sāktu sakārtot tiltu saimniecību.

Viens no iemesliem, revīzijā konstatētajām problēmām ir tas, ka secīgas pārvaldīšanas darbības, kas tiltu īpašniekam vai pārvaldniekam ir jāveic, lai nodrošinātu drošu tilta izmantošanu un nepieciešamo mobilitāti, normatīvajos aktos nav noteiktas. Tāpat ļoti liela nozīme ir finansējumam. Ņemot vērā to, ka tiltu atjaunošanas vai pārbūves izmaksas ir ļoti lielas, bet valsts sniegtās “Mērķdotācijas pašvaldību autoceļiem (ielām)”, tai skaitā arī tiltiem, apjoms nosedz tikai minimālos autoceļu, ielu un tiltu ikdienas uzturēšanas darbus, finansējums autoceļu, ielu un tiltu atjaunošanai vai pārbūvei jānodrošina no pašvaldības budžeta. Aizņēmumus Valsts kasē pašvaldības tiltu atjaunošanai vai pārbūvei nebija iespējams pieprasīt, kā arī Eiropas Savienības finansiālais atbalsts pašvaldības tiltu atjaunošanai vai pārbūvei nebija pieejams. Ņemot vērā to, ka tiltu atjaunošana vai pārbūve ir viena no vairāk nekā 20 pašvaldības funkcijām, kuru izpilde tiek finansēta no pašvaldības budžeta, līdz ar to ierobežoto finansiālo apstākļu dēļ, finansējums tiltiem netika piešķirts nepieciešamajā apmērā.

Revīzijā norādītie Valsts kontroles ieteikumi ir saprotami un tie palīdzēs īstenot labu tiltu pārvaldību. Madonas novada pašvaldība plāno izstrādāt tiltu pārvaldīšanas kārtību, kurā tiks noteikta arī regulāru vispārējo inspekciju veikšanu, kā arī, lai uzlabotu galveno inspekciju izmantojamību lēmumu pieņemšanā, tiks noteikta kontroles procedūra atbilstošu uzdevumu ietveršanai galveno inspekciju līgumos un uzdevumu izpildes uzraudzībai. Tāpat tiks izdots rīkojums, nosakot, ka apsekošanas veicējiem jānodrošina ar tiltiem identificējamās informācijas uzrādīšanu autoceļu tehniskā stāvokļa apsekošanas un darbu nodošanas un pieņemšanas žurnālos. Madonas novada pašvaldība plāno noteikt kritērijus, kādos gadījumos veicami darbi tiltos konstatēto bojājumu novēršanai, veicama rekonstrukcija vai jauna tilta būvniecība, tostarp nosakot arī tilta sociālo un ekonomisko nozīmi raksturojošos kritērijus, kā arī izstrādāt kārtību, kādā tiek sagatavota un iesniegta informācija par tiltu tehnisko stāvokli budžeta prioritāšu noteikšanai un ietveršanai pašvaldības attīstības plānošanas dokumentos un kārtējā gada budžetā.

Rēzeknes valstspilsētas pašvaldības viedoklis

Rēzeknes valstspilsētas dome (turpmāk – Pašvaldība) ir iepazinusies ar revīzijas ziņojuma projektu “Pašvaldības tilti: Mobilitātes trauslā ilūzija” par veikto atbilstības un lietderības revīziju “Vai pašvaldības tilti un pārvadi ir droši?”. Pašvaldība sadarbību ar Valsts kontroles revidentiem revīzijas gaitā vērtē kā produktīvu. Valsts kontroles ieteikumi, kurus Pašvaldība ir apņēmusies novērst, nodrošinās Pašvaldības kā tiltu īpašnieces spēju pilnā apmērā konstatēt problēmas tiltu apsaimniekošanā, kā arī, balstoties uz izstrādātajiem dokumentiem, Pašvaldības iestāžu atbildīgie darbinieki, secīgi veicot pārvaldīšanas darbības, nodrošinās drošu tiltu izmantošanu un nepieciešamo mobilitāti.

Ņemot vērā to, ka investējot gan Eiropas Savienības struktūrfondu, gan Pašvaldības finanšu līdzekļus infrastruktūrā, administratīvajā teritorijā ir izbūvēti vai rekonstruēti vairāki tilti, Pašvaldības vadība bija pārliecināta, ka tā nodrošina visas normatīvajos aktos nepieciešamās darbības ceļu un tiltu infrastruktūras uzturēšanā. Veiktās revīzijas rezultātā tika konstatēti trūkumi kā valsts līmeņa normatīvajos aktos, tā arī nepilnības Pašvaldības iekšējos normatīvajos aktos. Trūkumi Pašvaldības iekšējos normatīvajos aktos, mainoties par ceļu infrastruktūras uzturēšanu un apsaimniekošanas darba organizēšanu atbildīgajiem darbiniekiem, radīja situāciju, kad tiltu galvenās inspekcijas netika savlaicīgi veiktas. Pašvaldība 2020. gadā izsludināja konkursu uz vakanto ceļu inženiera amatu. Konkurss vairākkārt tika pagarināts, jo pieteikumi no potenciālajiem darbiniekiem netika saņemti, kas saistīts ar zemā atalgojuma apmēru Pašvaldības speciālistiem ar nepieciešamo kvalifikāciju, salīdzinot ar privātā sektora atbilstošās jomas speciālistu atalgojuma apmēru, bet ceļu inženiera pienākumus amatu savienošanas kārtībā veica Pilsētas saimniecības pārvaldes vadītājs. Visi iepriekšminētie apstākļi rezultējās ar to, ka tikai 2021. gadā tika veiktas visu Pašvaldības tiltu inspekcijas.

Pašvaldība, lai nodrošinātu ieteikumu ieviešanu, izdos rīkojumu, kurā par revīzijas ieteikumu ieviešanu tiks noteikta atbildīgā iestāde – Pilsētvides un attīstības pārvalde. Pilsētvides un attīstības pārvalde saskaņā ar nolikumu ir atbildīgā par ceļu infrastruktūras uzturēšanas un apsaimniekošanas darba organizēšanu, kapitālinvestīciju projektu pieteikumu kopsavilkumu sagatavošanu un tā izskatīšanu Kapitālinvestīciju programmas un budžeta procesa vadības darba grupas sanāksmēs, kā arī iesniegšanu apstiprināšanai domes sēdē. Pilsētvides un attīstības pārvalde atbildīga par kapitālinvestīciju projektu bāzes uzturēšanu un aktualizēšanu.

Pilsētvides un attīstības pārvaldei līdz 2022. gada 1. martam tiks uzdots izstrādāt tiltu pārvaldīšanas kārtību. Pilsētvides un attīstības pārvaldei izstrādājot kārtību uzdots ietvert tajā prasības par informācijas apjomu (katra tilta elementa, kuram nepieciešams nodrošināt ikdienas uzturēšanu, apsekošanu un regularitāti), kādu jāiekļauj atzinumā pēc tiltu inspekcijas. Uzdots kārtībā ietvert prasību atzinumos norādīt termiņus konstatēto bojājumu novēršanai, sagaidāmās sekas nenovēršot bojājumus. Pašvaldībā saņemto atzinumu par tiltu inspekcijām nodot izskatīšanai Pašvaldības domes sēdē. Pilsētvides un attīstības pārvaldei tiks uzdots izstrādāt ielu un tiltu uzturēšanas un lietošanas kārtību līdz 2021. gada 31. maijam. Atbildīgajam darbiniekam – Pilsētvides un attīstības pārvaldes ceļu inženierim jāievieš atsevišķs žurnāls, kurā jāfiksē ieraksti par tiltu apsekošanu un konstatējumiem apsekošanas gaitā, lai turpmāk konstatētos defektus ietvertu darbu pasūtījumos.

Pašvaldība atzinīgi novērtē Valsts kontroles revidentu sniegtos skaidrojumus par iekšējo normatīvo aktu izveidi un cer uz produktīvu sadarbību arī turpmāk.

Rīgas valstspilsētas pašvaldības viedoklis

Revīzijā konstatētais turpmāk palīdzēs pilnveidot tiltu inspekciju līgumu, tajā skaitā specifiskāciju, sagatavošanas procesu, kā arī inspekcijas atzinumos atspoguļojamās informācijas satura kvalitāti un turpmāko izmantojamību budžeta prioritāšu noteikšanai attiecībā uz tiltu uzturēšanu, remontu un būvniecību.

Jānorāda, ka, Revīzijas ietvaros veicot tiltos konstatēto bojājumu novēršanas finansiālo seku aprēķinu, netika ņemti vērā šādi svarīgi aspekti:

- inspekciju veicēja pielietotā konstatēto bojājumu novēršanas izmaksu aprēķināšanas metode, kas laika gaitā mainījās, palielinot attiecīgā bojājuma novēršanas izmaksas un iekļaujot tajās arī finansējumu, kas nepieciešams saistīto darbu veikšanai (mobilizācija, satiksmes organizācija gadījumos, kad bojāts ceļa segums, arī tā nomaiņas izmaksas u. tml.);
- bojājumu tūlītējas novēršanas lietderība. Proti, vairāki bojājumi ir sekundārie bojājumi, kuru novēršana nedos gaidīto rezultātu ilgtermiņā, tātad nav lietderīga. Ir arī tādi bojājumi, kas neietekmē tilta nestspēju un drošu ekspluatāciju, bet kuru atsevišķa novēršana prasīs lielāku finanšu resursu ieguldījumu, nekā šādu bojājumu vēlāka novēršana kompleksā ar citiem tiltam konstatētajiem bojājumiem. Tāpat jānorāda, ka daļa no konkrētā objekta inspekcijas konstatētajiem bojājumiem neietekmē citu nākamajā inspekcijas atzinumā papildus konstatēto bojājumu rašanās procesu.

Ņemot vērā minēto, Revīzijā aprēķināto tiltos konstatēto, bet nenovērsto bojājumu novēršanas izmaksu pieaugumu nevar uzskatīt par precīzu un pamatotu.

Attiecībā uz Revīzijā konstatēto problēmu iemesliem jānorāda uz diviem aspektiem:

- Pašvaldības pārvaldībā esošo tiltu tehniskais stāvoklis kopsakarā ar tiltu izbūves gadu. Daudzi tilti tika izbūvēti līdz 1950. gadam, vēl liela daļa tiltu izbūvēti līdz 1990. gadam, attiecīgi daudziem tiltiem dabīga nolietojuma dēļ ir izveidojušies bojājumi, kas neietekmē tiltu nestspēju, bet tomēr ir saistīti ar ievērojamu naudas līdzekļu ieguldījumu to novēršanai. Tāpat minēto bojājumu novēršana bieži vien ir veicama kompleksi, izstrādājot būvprojektu;
- ierobežots finansējums kopsakarā ar lielu uzturamo tiltu skaitu, tādējādi Pašvaldība ir spiesta rūpīgi vērtēt tiltiem piemērojamo uzturēšanas prasību izpildes apjomu, novirzot finansējumu tikai tādu uzturēšanas prasību izpildei, kas var ietekmēt tilta izmantošanas drošību, un bieži vien veicot tikai minimāli nepieciešamos remontdarbus, lai saglabātu tilta nestspēju un ilgmūžību. Runājot par kompleksu bojājumu novēršanu, kas saistīta ar būvprojektu izstādi, jānorāda, ka pieejamais finansējums neļauj pasūtīt būvprojektu izstrādi un veikt turpmāko tiltu būvniecību vienlaicīgi attiecībā uz visiem tiltiem, kuriem šobrīd, ņemot vērā dabīgo nolietojumu, ir nepieciešama šāda kompleksa problēmas risināšana. Tāpēc Pašvaldība atbilstoši pieejamam finansējumam plāno un veic pakāpenisku būvprojektu izstrādi un to realizāciju.

Valsts kontroles sniegtie ieteikumi ir saprotami, un tie tiks izmantoti Pašvaldības darba pilnveidošanai.

Lai novērstu konstatētās nepilnības atbilstoši Valsts kontroles sniegtajiem ieteikumiem:

- tiks izstrādāts process, lai pilnveidotu tiltu galveno inspekciju līgumu sagatavošanas un izpildes kontroles procedūras;
- tiks kontrolēts, lai uzņēmumu, kas veic transporta būvju ikdienas uzturēšanu, sagatavotajos apsekošanas dokumentos lietotā terminoloģija atbilstu Pašvaldības iekšējos normatīvajos dokumentos noteiktajai terminoloģijai;
- tiks noteikti kritēriji, nosakot tiltos konstatēto bojājumu novēršanas procesu un veidus, tostarp ņemot vērā tiltu sociālo un ekonomisko nozīmi;
- tiks noteikta kārtība attiecībā uz sagatavojamo informāciju par tiltu tehnisko stāvokli budžeta prioritāšu noteikšanai.

Satiksmes ministrijas viedoklis

Satiksmes ministrija norāda, ka Satiksmes ministrijas ieskatā revīzijā revidējamā joma – pašvaldību tiltu drošība ir pašvaldības, kā būves īpašnieka atbildība.

Ņemot šo vērā Satiksmes ministrija ieskatā revīzijas apjomā bija nepieciešams iekļaut Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministriju, kam ir pienākums pārraudzīt pašvaldībām arī Ceļu satiksmes likuma 6. pantā pašvaldībām, kā ceļa pārvaldītājam, noteiktos pienākumus, tajā skaitā, nodrošināt ceļa, tā mākslīgo būvju un inženierbūvju, tajā skaitā tiltu, kā arī satiksmes organizācijas tehnisko līdzekļu uzturēšanu lietošanas kārtībā atbilstoši normatīvajiem aktiem un standartiem ceļu satiksmes drošības jomā.

Vienlaicīgi Satiksmes ministrijas ieskatā revīzijas apjomā bija nepieciešams iekļaut arī Ekonomikas ministriju, kuras kompetencē ir būvniecības politikas izstrāde, organizācija un koordinācija.

Savukārt Satiksmes ministrija ir tikai būvniecības politikas izpildītājs, nevis veidotāja, jautājumos, kas skar valsts infrastruktūras būvniecību, kā arī ir tikai pašvaldību pārraudzības politikas izpildītāja, nevis veidotāja, ļoti šaurā jomā, veicot tikai pašvaldību autoceļu, tajā skaitā tiltu, uzturēšanas pārraudzību atbilstoši Satiksmes ministrijas kompetencei ceļu satiksmes drošības jomā, nevis būvju drošības jomā.

Satiksmes ministrijas ieskatā Valsts kontroles konstatēto problēmu iemesls ir būvju, šajā gadījumā tiltu, īpašnieku (pašvaldību) nekritiska attieksme pret savā īpašumā esošajām būvēm, savlaicīgi neveicot nepieciešamos remontdarbus un neplānojot būvdarbus, jo nepamatoti paļāvās uz citu iestāžu rīcību.

Satiksmes ministrija ieskatā ieteikumi ir skaidri saprotami un palīdzēs īstenot ieteikumu ieviešanas grafikā noteiktās darbības.

Satiksmes ministrija plāno veikt grozījumus Satiksmes ministrijas iekšējos normatīvajos aktos un Ministru kabineta 2008. gada 11. marta noteikumos Nr. 173 “Valsts pamatbudžeta valsts autoceļu fonda programmai piešķirto līdzekļu izlietošanas kārtība”, kā arī izvērtēt nepieciešamību veikt grozījumus deleģēšanas līgumā, kas noslēgts starp Satiksmes ministriju un VSIA “Latvijas Valsts ceļi”. Savukārt VSIA “Latvijas Valsts ceļi” veiks grozījumus savos iekšējos normatīvajos aktos.

Smiltenes novada pašvaldības viedoklis

Pašvaldība uzskata, ka revīzija kopumā ir nepieciešama un ir vajadzīga, jo tādējādi tiek apskatīti dažādi procesi dažādās jomās. Uz dažādām lietām tiek skatīts no dažādiem skatu punktiem, kā rezultātā var saskatīt lietas, kur ir nepieciešami uzlabojumi. Plānojot šādas revīzijas būtu jāņem vērā revidējamās pašvaldības konkrētā brīža aktualitātes. Ņemot vērā valstiski noteiktās teritoriālās reformas, pašvaldībai liels administratīvas resurss ir jāiesaista tieši šā procesa vadīšanā, kā rezultātā pievērsties citām aktualitātēm pašvaldības kapacitāte ir samazināta, vai arī ir jāpalielina administratīvais resurss, lai varētu aptvert visas sfēras. Revīzijas periods ir gana ilgs un ar revīzijas ziņojuma publiskošanu pašvaldībai darbs pie revīzijas nebeidzas. Pašvaldībai ir jāiepazīstas ar revīzijā konstatēto, jāapsver revīzijas saturs, iespējams, ka ir jāizstrādā dažādi normatīvie akti, kas noregulē revīzijā norādītās Valsts kontroles iebildes.

Revīzijā ir secinātas daudzas lietas, bet tā kā tās ir vispārinātas, tad pašvaldībai ir nepieciešams ilgāks termiņš, lai varētu izvērtēt un attiecināt vai neattiecināt konkrēto secinājumu uz pašvaldības darbību. Katrs secinājums ir jāizanalizē un tikai tad var lemt par turpmākām darbībām no pašvaldības puses. Saskatot, ka Valsts kontrole iebilst par visām pašvaldībām līdzīgiem jautājumiem, tad tas norāda, ka šī ir problēma nav bijusi pietiekoši reglamentēta no Valsts puses un uzlikt pašvaldībām šīs lietas sakārtot no Valsts kontroles puses ir nekorekti. Tā pat ja iebildumi ir uz normatīvo aktu tvērumu visās pašvaldībās, tad nav bijusi pietiekoši reglamentēta šo normatīvo aktu izstrāde. Protams, ka vieglākais veids ir norādīt pašvaldībām, ka tām ir individuāli jāpārskata savs regulējums, bet tik pat labi šādas lietas varētu reglamentēt Valsts līmenī. Pārraugošās ministrijās var izstrādāt vienota parauga, satura, formas normatīvos dokumentus, tādējādi maksimāli samazinot dažādo pieeju dažādās sfērās.

Revīzijas ieteikumi ir saprotami un tie ir ieviešami izstrādājot attiecīgos regulējuma dokumentus, atbilstoši katra dokumenta izstrādāšanai nepieciešamiem resursiem un termiņam. Smiltenes novada pašvaldība izanalizēs revīzijas ziņojumu un izvērtēs kādas darbības ir nepieciešams veikt, lai tiktu ieviesti revīzijā minēti būtiskākie ieteikumi. Primārās Smiltenes pašvaldības darbības ir minētas dokumentā: Smiltenes novada pašvaldības revīzijas ieteikumu ieviešanas termiņi atbilstības un lietderības revīzijā.

Ventspils valstspilsētas pašvaldības viedoklis

Valsts kontroles veiktā revīzija no 2020. gada–2021. gadam par pašvaldības tiltu un kustības pārvadu tehnisko stāvokli un to uzturēšanu ir vērtējama pozitīvi, un kontroles periods varēja būt pat kādu gadu ātrāk. Tam pamatojums ir Latvijas tiltu un kustības pārvadu sliktais stāvoklis.

Lai arī Ventspils pašvaldības valdījumā esošie 4 tilti un kustības pārvadi, kā arī Ventspils Brīvostas pārvaldes valdījumā esošie 4 tilti un kustības pārvadi ir vērtējami kā labi, un pat teicami, jo to pārbūve vai rekonstrukcija ir veikta pēdējo 10 gadu periodā un regulāri (1 reizi 5 gados) ir veikta tiltu kompleksa pārbaude, tomēr ir atsevišķi normatīvie un juridiskie momenti, kurus nepieciešams pilnveidot:

1. Pilnveidot normatīvo bāzi par ikgadēju pārbaudi, par veicamo darbu apjomu;
2. Apstiprināt prioritāros darbus.

Pēc revīzijas veikšanas, Ventspils pilsētas pašvaldība, veiks izstrādes stadijā esošo ielu ikdienas noteikumu uzlabošanu, lai tajos parādītu prasības ielu uzturēšanā, bet arī tiltu uzturēšanas un apsekojuma kārtību.

Kā būtiskākie uzlabojumi, ko ir plānots iestrādāt noteikumos būtu:

1. Ik gadu veikt tiltu apsekošanu ar sertificēta tilta eksperta piesaisti;
2. Apsekojuma un inspekcijas slēdziena termiņš ik gadu būtu 30. septembris, lai iespējamās remonta izdevumus varētu paredzēt nākošā gada budžetā.
3. Ikdienas apsekojumam, pievēršamo darbu saraksts noformēts kā pielikums noteikumiem.
4. Šie noteikumi ir saistoši Ventspils pilsētā, tāpēc arī Ventspils Brīvostas pārvaldei tie būtu saistoši.

Tā kā kopumā Valsts kontroles pārbaude par tiltiem būtu vērtējama pozitīvi, jo tas bija skats no malas, kas palīdzēja uzlabot vairākas lietas.